1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ
НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 237. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 17-го ГРУДНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 17, 1963 No. 237. VOL. LXX.

ДЕПАРТАМЕНТ ОБОРОНИ ПЛЯНУЄ ВІЙСЬКОВІ КОМУНІКАЦІЙНІ САТЕЛІТИ

Вашингтон. — Департамент Оборони вирішив по однорічному ваганні приступити до будови сателітної комунікаційної системи, яка служила вав вже фонди на будову цієї країни. Пентагон запропонував вже фонди на будов уцієї системи в бюджеті, що почнеться 1-го липня 1964-го року. Цей проєкт бюджету Департамент Обороне предложив вже президентові Джансонові. Ціла сателітна комунікаційна військова система має складатися від 24-ох до 30-ох сателетів. Перші (сім) штучні сателіти мали б бути випущені за допомогою однієї ракети вже на початку 1965-го року. Це буде найбільше число сателітів випущене за допомогою однієї ракети. Випущення великих комунікаційних сатилітів відбудеться майже на один рік пізніше, ніж давніше пляновано. Цілий плян вимагає коло 30 сателітів, які кружляли б на висоті від 5 000 до 12 000 миль, і які були б комунікаційним засобом для зв'язку між військовими американськими з'єднаннями, розкиненими на терені ЗДА та в цілім світі. Пентагон вкінці рішився на будову комунікаційних сателітів для свого власного оборонного вжитку, бо цей засіб комунікації не зміг би знищити ворог, і не міг би робити жадних перешкод в цій ділянці. Департамент Оборони випробовував вже від 1960-го року, як би можна використати штучні сателіти як комунікаційний засіб для оборониx цілей. В 1960-му році був проєкт використати сателіт „Адвент", який кружляв би із швидкістю 22 500 миль на годину, і який був би завжди над тим самим місцем над Землею, яка дружляє з тією самою швидкістю. Але той проєкт закинули в 1962-му році, хоч він коштував — $170 000 000, бо не було ще готової ракети „Кентавр". Дальші контракти були сповільнені, бо заіснував конфлікт інтересів, бо секретар оборони був давніше президентом Фордової Компанії, філія якої „Філко" вже виконує деякі пляни цих сателітів, бо сподівається дістати замовлення на побудову комунікаційних військових сателітів. Секретар оборони домагається, щоб новий контракт відбувався таким способом, щоб ніхто не міг робити закидів щодо так званого конфлікту інтересів. Представники Конґресу підносили запити, чи військовість не могла б послуговуватися тою комунікаційною системою сателітів , яку розбудовують приватні цивільні комунікаційні компанії, які творять Комунікаційну Сателітну Корпорацію. Переговори в цій справі ведуться, і ще не знати, як вони закінчаться. Сателітна Корпорація могла б відступити деякі канали для вжитку військовости, коли б пришло до порозуміння в цій справі. Тоді, очевидно, президент Джансон не признав би фондів в бюджеті на 1965-ий рік на побудову військових комунікаційних сателітів. Але Департамент Оборони є переконаний в тому, що військо не може бути залежне вповні від цивільної Сателітної Комунікаційнойної Корпорації, і тому плянує збудувати свою власну комунікаційну сателітну систему і проєктує на це відповідні суми на фінансовий рік 1965-ий.

Томас ОС. Менн координуватиме американську політику до Латинської Америки

Вашингтон. — Президент Джансон заявив 14-го грудня, що дотеперішній американський амбасадор до Мехіко Томас С. Менн буде найменований асистентом державного секретаря в справах Південної Америки і як такий буде координувати всю політику ЗДА у відношені до країн Латинської Америки. Він матиме вплив не лише на політику але й на економічну політику цієї країни в тому районі. Т. С. Менн конферував вже з Президентом, він займе становище, яке займав Едвін М. Мартин. Номінація Менна — є першою важливішою номінацією президента Джансона, вона є одночасно і першою важливішою зміною тих метод, якими послуговувався Державний Департамент у відношенні до Південної Америки та Аґенції Союзу для Поступу. Мартин має стати амбасадором в якійсь латинській республіці. Зміна в цій політиці — це вже рішення нового Президента, який всю політику у відношенні до латино - американських держав передав Меннові. Менн діятиме згідно з інструкціями Президента та державного нсекретаря Діна Раска. Секретар Білого Дому П'єр Салінґер не сказав, чи Союз для Поступу не буде під проводом Аґенції Міжнародного Розвиткі, як це було досі. Ця зміна вимагала б окремого заходу. Аґенцію Міжнародного Розвитку очолює Дейвід Е. Белл.

Вівер домагається мешкань для населення з малими прибутками.

Шикаґо. — Адміністратор Мешканевої Аґенції д-р Роберт Вівер, промовляючи на річній Конвенції Крайового Товариства Будівельників, сказав, що в 1960-му році коло 2,500,000 мешкань були нижче стандартного рівеня, і в них мешкали родини, прибутки яких були від $ 2.000 до $ 5.000. Тепер три роки пізніше цей стан ще погіршився, бо подорожчали мешканеві одиниці, також і тому, що зросли ціни на будівельні площі. Треба б конче подбати про те, щоб збільшити землю, де могли б бути побудовані нові мешканеві одиниці для родин із меншими прибутками. Уряд старається допомагати в будові таких мешканевих одиниць, в яких могли б мешкати бідніші родини. Вівер сподівається, що коло 1969-го року будуватимуть річно коло 2,000,000 мешканевих одиниць.

В АМЕРИЦІ

● **Голова Торговельної Палати ЗДА** Едвін Нейлен відвідав президента Джансона і після того хвалив економічну ощадностеву політику Президента, хоч він є задеклярованим республіканцем. Він сказав, що, можливо, під час виборів 1964-го року, голосуватиме на Джансона, який старається зменшити бюджет.

● **Палатна Фінансова Комісія** одноголосно ухвалила законопроєкт про те, щоб державна скарбниця могла карбувати 50-центові монети з портретом президента Кеннеді. Республіканський конґресмен із Мериленду Роджерс С. Б. Мортон казав, що ця акція в пошану покійного президента Кеннеді відбувається трохи зашвидко.

● **Слідство виявило**, що нюйоркські театри продавали „на пасок" квитки на свої вистави, і „паскарі" заробляли на цьому мільйони долярів річно. Головний стейтовий прокуратор Луїс Лефковіц пропонує окремий закон, який внеможливлював би подібні надужиття білетами.

Експльозія водного резервуару в Лос Анджелесі знищила 250 домів

Лос Анджелес. — 14-го грудня великий водний резервуар експльодував із великим гуком, і внаслідок заливу водою зникли зовсім 50 домів, а сотки інших домів залиті були водою аж до другого поверха. Поліція й пожежна сторожа зарядила була евакуацію домів в тому районі, коли той резервуар почав був текти, і тому немає великих жертв в людях. Деякі доми розпадалися під водою як дімки з карт, вода забрала авта, що поркували на вулицях. З одного боку резервуару були доми кляси від дол. 80,000 до дол. 100,000, а з другого боку кляси від дол. 30,000 до дол. 40,000. Впродовж 30 мінут вода залила обшир 3 і пів милі в напрямі до Колвер Сиґті. Рятункова акція відбувалася за допомогою гелікоптерів, поки вода не впала. Власники домів та їх мешканці в неділю відкопували з мулу ті доми, які встоялися проти води. Три особи згинули, 11 були поражені внаслідок того, що 300 мільйонів ґальонів води залили були цю частину міста. Стверджено в неділю 15-го грудня, що 50 домів вповні знищені, а 200 є неможливі до мешкання. Коло 2,000 інших домів пошкоджені. Втрати матеріяльні оцінюють на дол. 15 мільйонів. Міська Управа веде слідство, чому резервуар в цій греблі експльодував.

Департамент Оборони закриває 35 військових баз із 75,000 робітників

Вашинґтон. — Департамент Оборони повідомив про закриття 35 військових інсталяцій в цій країні, внаслідок чого втратили б працю коло 75,000 робітників. На списку цих військових підприємств є також 6 корабелень, в тому і корабельні у Філядельфії, Бостоні та Сан Франсіско. Коли конґресмени й сенатори довідалися про плян Пентаґону закривати військові бази, почали негайно акцію проти таких ощадностевих проєктів Департаменту Оборони. Вже в попередніх роках був плян ліквідувати деякі військові бази в цій країні, але протести населення з тих районів, де мали закриватися військові інсталяції, спричинили те, що секретар оборони Роберт Мек Намара не здійснив свого ощадностевого пляну в 1961 році. Тепер президент Джансон закликає всі федеральні аґенції до якнайбільших ощадностей, і Пентаґон вирішив ліквідувати деякі бази, які не є конче потрібні для оборони ЗДА.

В Дітройті відзначено 30-ліття масового голоду в Україні

Дітройт, Міш. (В.П.). — Неділя 8-го грудня 1963 року була під знаком всегромадської маніфестації для відзначення 30-ліття масового голоду в Україні в 1932 і 33 рр., в якому згинуло близько семи мільйонів українців. Маніфестацію попередила пресова конференція в суботу, 7-го грудня в готелі Шератон Кеділак. У конференції взяли участь б. голова конґресової комісії для дослідів совєтського народовбивства Чарлз Керстен з дружиною, представник губернатора стейту і голова Республіканської партії стейту Мішіґен пані М. Г. Абоні, репрезентант мейора Дітройту, радна міста пані Маруся Бек, репрезентант міста Віндзор пані Монтроз, представники національних груп поневолених Москвою народів, репортери "Detroit News", "Windsor Star", "Polish Daily News" та кілька членів Ділового Комітету Маніфестації, разом 33 особи. Конференцію розпочав молитвою о. Пащак ЧСВВ, після чого у вступному слові голова Метрополітального Відділу УККА ред. Михайло Бажанський вручив п. Керстенові та його дружині книжки в англійській мові: „Іван Мазепа" — Меннінґа, „500 розчавлених жінок в Караґанді", „Українці в Дітройті" і інші. Маруся Бек вручила згаданим гостям ключі від міста Дітройту. В конференції, якою проводила пані Емілія Запорожець, порушено цілий ряд актуальних питань, зокрема відношення Уряду ЗДА до державницьких аспірацій України та інших поневолених Москвою народів, коекзистенцію з совєтським режимом, культурну виміну між ЗДА і СССР, та інші питання. Як у доповіді так само й у відпові-

(Закінчення на стор. 4)

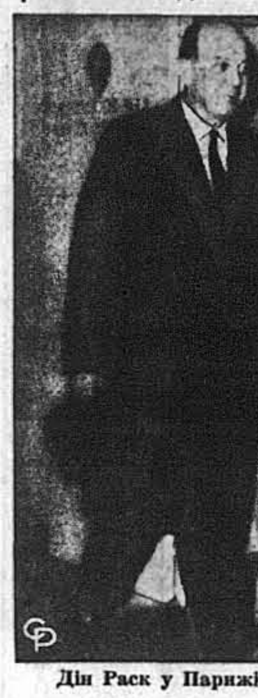
Заарештовані три злочинці, які викрали були Сінатру

Викрадачі Сінатри мол. зловлені. На фото: перший зліва Беррі Кінен в супроводі аґента Еф-Бі-Ай. Перший з правого боку — Амслер, другий співучасник викрадення.

Лос Анджелес. — Аґенти Федерального Бюра Інвестиґацій 14 грудня заарештували трьох злочинців за те, що вони в неділю 8-го грудня викрали були співака 19-річного Френка Сінатру, якого звільнили, взявши викуп в сумі дол. 240,000. Аґенти відобрали від заарештованих майже всю цю суму. Але нови не подали жадних інформацій про те, як відбулася змова про викрадення молодшого Сінатри, і як старший Сінатра складав викуп та яким чином поліція довідалася про цих злочинців. Аґенти ФВІ мовчать, подали тільки імена заарештованих. Є це 42-річний маляр домів із Голливуду — Джан Вілліям Ірвін, 23-річний продавець Беррі Вортінґтон Кінен і 23-річний боксер і рибалка — Джозеф Клайд Емслер. Кінен закінчив середню школу (гайскул) разом із старшою сестрою викраденого Френка Сінатри — Ненсі Сінатра. Всі заарештовані за кавцією дол. 50,000. При Емслері знайдено дол. 168,000, при Ірвіні — дол. 47,936, а при Кінені покищо не знайшли грошей із викупу. Батько викраденого Френк Сінатра старший хвалив аґентів ФБІ, які так швидко заарештували злочинців та відобрали охоту іншим викрадати чужих дітей та жадати великого окупу. Директор Герберт Гувер потвердив, що малий дім в підміськім Кеноґа Парку був місцем, де злочинці тримали викрадену жертву, ведучи переговори в справі викупу.

Три західні міністри закордонних справ конферували у справі Камбоджі

Дін Раск у Парижі

Париж. — У минулу суботу 14 ц.м. державний секретар Дін Раск, британський міністер закордонних справ Р. А. Батлер і французький міністер Моріс Кув де Мурвіль нараджувались над відношенням до південно-азійської малої держави Камбоджі, яка заскочила Захід несподіваним відкиненням дальшої економічної і технічкої допомоги від ЗДА та швидко потім відкликанням з Вашинґтону всіх — за вийнятком одного — членів амбасади, поруч з одночасними заходами, щоб скликати міжнародну конференцію для гарантування Камбоджі її суверенности і невтральности. Камбоджа пропонує 9-членний склад тієї конференції, хоч Женевська конференція з 1954 року, яка покликала до життя незалежну Камбоджу, що була до того часу частиною індо-китайської колонії Франції, складалась з 14 держав. Камбоджа звернулася до Франції, щоб вона перейняла на себе допомогу її на місце Америки. Французький міністер військових справ Пієр Мессмер виїздить до Камбоджі, щоб знайти вияснення всіх тих ходів голови Камбоджі Народом Шіганука. Він має теж заявити Шіганукові, що коли б Франція і взялась помагати Камбоджі, то це не може статись у таких розмірах, як це робила Америка. В останній хвилині повідомляють, що Камбоджа відкликала також всіх членів своєї амбасади в Лондоні.

Чу Ен-лай прибув до Каїро, започаткувавши 2-місячну подорож по Африці

Каїро. — Комуно-китайський прем'єр Чу Ен-лай прибув у товаристві міністра військових справ маршала Чен-Ї і 50 інших членів почоту до Об'єднаної Арабської Республіки, як до першої з численних інших африканських країн, що їх задумує відвідати впродовж найближчих двох місяців, у ході пропагандивних залицянок до новопосталих африканських країн. В першому дні приїзду Чу Ен-лая не було в Каїро президента Ґамаля Абдель Нассера, який ненароком чи може свідомо не вернувся ще був з своїх відвідин у Тунісії. Його заступав в характері господаря голова єгипетського наказного парляменту Алі Сабрі. Вулиці Александрії і Каїра були прикрашені єгипетськими і комуно-китайськими прапорами і комуно-китайського „достойника" вітали, як голову чужинецької держави. Амбасадори тих держав, які не визнають комуністичного Китаю, не були приявні на привітанні китайських комуністів ані на парадному бенкеті, що відбувся наступного дня після приїзду Нассера. Але не було на привітанні Чу Ен-лая також совєтського амбасадора Владіміра Єрофьєєва. Головною ціллю приїзду Чу Ен-лая до Африки є — за західіми коментарями — переконати тамошніх лідерів, що Азія і Африка повинні в усіх справах солідаризуватись. Тому він хоче довести до нового азійсько-африканського з'їзду лідерів, де він і інші азійські комуністи могли б грати керівну ролю. Проти такого з'їзду є ніби індійський прем'єр Неру і тому й Нассер ніби тепер до тієї ідеї не дуже прихиляється.

В Ню Йорку відбулася друга спільна Наукова Конференція НТШ і Лікарського Товариства

Математично - Природописно-Лікарська Секція Наукового Товариства ім. Шевченка і Головна Управа Українського Лікарського Товариства Північної Америки влаштували в суботу, 14 грудня в Українському Інституті Америки в Ню Йорку, другу спільну Наукову Конференцію, яка пройшла з повним успіхом. Темою цієї Конференції були серцеві недуги, що за словами одного з прелеґентів, займають перше місце серед недуг в ЗДА, які в більшості випадків кінчаються смертю пацієнта. Конференцію відкрив директор МПЛ Секції, проф. д-р М. Зайцев, який вказав на добре започатковану традицію обох Товариств влаштовувати спільні Наукові Конференції, для обговорення важливих і цікавих питань, що торкаються здоров'я людини. Першу доповідь про „Артеріосклеротичні захорування серця" виголосив д-р Роман Кисілевський, другу доповідь про „Ревматичні недуги серця" виголосив д-р Юліян Гной. Обі доповіді викликали живу дискусію серед численної авдиторії. Під час Конференції висвітлено два фільми, що торкалися вище поданих тем. Конференцію закрив голова Українського Лікарського Товариства д-р Мирон Зарицький.

У Ню Йорку відкрито виставку Бориса Крюкова

Ню Йорк. — У минулу неділю 15 грудня .гр. відкрито в залі Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку під патронатом Об'єднання мистців-українців в Америці, індивідуальну виставку образів видатного українського мистця старшої ґенерації, Бориса Крюкова, який постійно живе в Буенос Айресі, в Арґентині. Виставку відкрив голова ЛМКлюбу проф. Сергій Литвиненко, висловивши вдоволення, що вдалося показати українській громаді в Ню Йорку зразки творчости видатного мистця, який вславився особливо своїми образами тематикою з українського історичного минулого. Після того голова Об'єднання письменників „Слово" Григорій Костюк-Подоляк у теплому слові навів спомин із Києва про Бориса Крюкова, як одного з тих мистців, який відчув на собі теж тиск нестерпних відносин сталінської доби. — Виставка Б. Крюкова охоплює 34 олії і 14 ґвашів — найрізнороднішої тематики. Шість експонатів — з приватних збірок, не до продажу. У першому дні виставки приявних було понад 60 осіб. Продано відразу більше десятка образів. Виставка триватиме ще в суботи 20 і 28 грудня вечорами від 6-8 год. і в неділі 22 і 29 від 12 впол. до 8 веч.

ЗДА І БРИТАНІЯ ПОГОДИЛИСЬ ВІДНОВИТИ РОЗМОВИ З СССР

Париж. — ЗДА і Британія погодились, щоб старатися нав'язати нову серію розмов із представниками Совєтів у пошукуванні можливостей на „покращання міжнародних відносин". Сказано це в комунікаті, проголошеному зараз після „ділового обіду" державного секретаря Діна Раска з британським міністром закордонних справ Р. А. Батлером в минулу неділю 15 грудня ц. р. У тому самому дні відбулися розмови тих двох міністрів також із французьким міністром закордонних справ Морісом Кув де Мурвілем і його німецьким колегою д-ром Ґергардом Шредером. Всі вони приїхали до Парижу за день перед відкриттям нової конференції Ради Атлантійського Союзу, яка складається з 15-ох міністрів закордонних справ того західнього бльоку. Німецький міністер Шредер, який був господарем на вечері всіх чотирьох названих міністрів, висловлювався скептично про вигляди на будь - яке порозуміння з Совєтами, звернувши увагу, що насправді Совєти не відмовились ні від одної своєї цілі і не відступили від свого становища в ніякій важливішій міжнародній справі. Однак він погодився, щоб британський міністер закордонних справ Батлер продовжував свої заходи щодо дальших контактів з Москвою. Батлер хоче стрінутися з Громиком, щоб запропонувати йому переговори в справі встановлення по обох сторонах залізної заслони стежно-контрольних станиць для протидіяння загрозі несподіваної атаки. Він хоче теж запропонувати проєкт порозуміння про протидіяння поширенню атомової зброї. Однак на Заході сумніваються, чи Совєти погодяться на будь-котру з цих справ. Британія ніби хоче торгуватися з Москвою щодо прийняття цих пунктів в заміну за прийняття Заходом совєтської пропозиції щодо східньо - західнього пакту неаґресії. Однак тут же всі західні міністри погоджуються, що той пакт неаґресії не може бути міжнародною санкцією на створення большевиками штучного державного твору Східньої Німеччини та що Совєти мусіли б, як передумову такого пакту неаґресії, дати повні ґарантії щодо ненарушности Західнього Берліну і доступів до нього з Заходу. Британський уряд найбільше з усіх західніх альянтів квапиться до розмов з Совєтами з уваги на внутрішню ситуацію в Британії.

Захід не вірить заяві Хрущова про зменшення військового бюджету СССР

Москва. — Нікіта Хрущов заявив в минулу п'ятницю 14 ц. м. на закритті 5-денної сесії ЦК Компартії СССР, що совєтський уряд переведе значну редукцію військового бюджету та „навіть" деяке зменшення совєтських збройних сил, щоб „ще раз" доказати добру волю у змаганні Совєтів до тривкого миру. Останній совєтський військовий бюджет становив 13,900.000.000 рб., себто понад 14 більйонів дол. Однак це тільки офіційна цифра, бо більшість совєтських видатків на оборонні цілі була завжди скрита під різними іншими позиціями. Так само тепер західні коментатори відразу піддали під сумнів вартість тієї Хрущової заяви. Вони вбачають в тій заяві радше бажання закрити перед власними громадянами і закордоном рішення перевести поважні суми з ужиткового промислу до хемічного промислу на виробництво штучних добрив, якими Хрущов хоче перемогти кризу сільського господарства, та рішення збільшити — деяким коштом наземного війська — видатки на атомову і ракетну зброю. У тій своїй заключній промові Хрущов переплітав „миролюбні" фрази новими погрозами та, між іншим, знову задеклярував готовість поспішити з допомогою „братній" Кубі Кастра, якщо б її заатакували „імперіялісти".

Верховний Совєт СССР затверджуватиме те, що вже вирішив ЦК КПСС

Москва. — В понеділок 16-го грудня починається тут сесія Верховного Совєту СССР, скликана для формального затвердження прийнятого вже Центральним Комітетом КПСС під час минулотижневого пленуму нового семирічного пляну розвитку хемічної промисловости, з допомогою якого совєтський режим сподівається відвернути в майбутньому викликані недородом сільсько - господарські кризи. Водночас із цим на порядку нарад цієї сесії Верховного Совєту, що його дехто називає совєтським „парляментом", є схвалення нового бюджету СССР, приготованого і затвердженого вже також ЦК КПСС. Згідно із семирічним пляном розвитку хемічної промисловости в новому бюджеті передбачені зменшення витрат на оборону й озброєння та збільшення фондів на інвестиції в індустрії, зокрема в ґалузі хемії. Проголошуючи споводні „заощадження" у військовому бюджеті СССР, Хрущов і його соратники використовують це для пропаґанди миролюбности Совєтського Союзу, мовляв, це буде „черговим внеском СССР для полегшення міжнародного напруження". Доповідь про новий бюджет СССР виголосить на сесії Верховного Совєту міністер фінансів СССР Василій Ґарбузов і семилітню програму хемічного розвитку реферуватиме голова державної плянувальної комісії Петро Ломако. В політичних колах сподіваються також, що на місце дотеперішнього голови Президії Верховного Совєту буде вибрана нова особа у зв'язку з тим, що Брежньов був призначений в червні ц. р. на одного із секретарів Секретаріяту ЦК КПСС, що є найвищим керівним органом в совєтській системі.

У СВІТІ

● **Французький міністер** закордонних справ Моріс Кув де Мурвіль виявив на тайному засіданні французького парляменту, що Франція повела довірочні розмови з комуністичним Китаєм про затіснення економічних і культурних взаємин. Французькі промисловці й торговці хочуть конкурувати з англійськими, які використовують спір Пейпінґу з Москвою і постачають китайським комуністам товари, що їх не можна діставати з СССР.

● **Недалеко будинку Об'єднаних Націй в Ню Йорку** примостився на вулиці 57-літній в'єтнамський еміґрант - філософ, Во Танг Мінг, який мешкає, читає, пише на машинці, молиться і постить — у своєму старому малому авті, що його перевіз з собою з Европи. Люди приносять йому їсти, але поліції ця історія не подобається, карає його за недозволене паркування (він не має чим платити кари і хоче його прогнати з цього місця. Він зголосив просьбу — залишити його в спокою.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Співіснувальні маневри

Британський прем'єр Алек Дуглас-Гюм проголосив у палаті громад, що в наступному місяці відновиться в Женеві 17-членна конференція у справі роззброєння з приявністю на її відкритті міністрів закордонних справ. Ця заява була несподіванкою для Вашингтону, який — як читаємо в коментарях преси — не мав і не має заміру висилати до Женеви державного секретаря Діна Раска, поки нема конкретних виглядів на успіх женевських розмов, тим паче, що Франція бойкотує ту Женевську конференцію. І тому британський прем'єр незабаром після тієї своєї заяви проголосив другу, мовляв, між Лондоном і Вашингтоном ведуться ще переговори, чи не слід би проявити нову ініціятиву з нагоди відновлення Женевської конференції. З подібними суґестіями новий британський міністер закордонних справ Р. А. Батлер поїхав був до Бонну, де добився навіть частинного успіху, бо в проголошеному офіційному комунікаті про висліди 8-годинних нарад з названим британським міністром у Бонні сказано, що „міністри погодилися продовжувати пошукування можливостей поліпшити відносини між Сходом і Заходом".

Британія з-поміж усіх західніх держав завжди була найпоквапніша до розмов з Москвою з уваги на пацифістичні настрої серед британців та їх бажання торгувати з Совєтами. Тому Західня Німеччина ставилась завжди з недовір'ям до британської дипломатії: чи в британсько - совєтських переговорах не будуть запродані німецькі інтереси. Відомо, що в отому недовір'ї до Британії зійшлися Аденауер і де Ґоль, і воно стало одною з поважних причин підписання французько - німецького пакту приязни. Однак, новий британський прем'єр признав рацію американському Урядові, що нові розмови з Совєтами не можуть відбуватися за ціну внутрішньої гармонії між західніми союзниками і що, зокрема, їх не можна вести за спиною і при опозиції Західньої Німеччини, найсильнішої нині західньоевропейської військової потуги в НАТО. Але Британія стоїть перед виборами, і консерватистам треба доконче виказатися перед виборцями якимись успіхами в ролі миротворців.

Зокрема — твердить західньонімецька преса — Британія нібито дуже радо погодилася б на нову конференцію „на вершинах" або бодай на міністерському рівні в справі давньої совєтської пропозиції щодо договору про ненапад між державами Атлантійського Союзу (НАТО) і комуністичного Варшавського пакту. Захід, під натиском Західньої Німеччини, застерігся, що такий договір мусить бути пов'язаний із справою Західнього Берліну і вільного доступу до нього із заходу. Недавно Хрущов переказав західнім столицям готовість ґарантувати недоторканість Західнього Берліну. Британія буцімто вважає це вже за достатню „поступку" збоку Москви, щоб на тій базі скликати конференцію міністрів закордонних справ „великої чвірки".

Президент Линдон Б. Джансон — запевняють американські газети — проти приспішування цих розмов із СССР. Хоч ЗДА стоять перед виборами, ситуація тут інша, як в Британії: турботою нового Президента є важливі справи, що лежать неполаднані в Конґресі, а не справи закордонно - політичні, жадна з яких не вимагає негайного вирішення. Також становище Демократичної партії в ЗДА куди краще, ніж Консервативної в Англії, і вона не мусить шукати в закордонно - політичних ходах штучних виборчих арґументів. Америка є теж проти довготермінових кредитів комуністичним країнам і має ще під своїм боком кубинський боляк. Тому треба сподіватися, що „пошукування можливостей поліпшити відносини між Сходом і Заходом" будуть іти дуже пиняво і без шансів на породження якогось нового „духа Москви".

Знехтувана пересторога

Страхітливе вбивство Президента Джана Ф. Кеннеді 22-го листопада цього року ще й досі привертає увагу світової опінії, і особа вбивника та обставини атентату не сходять із сторінок преси. У вислідах дотеперішнього слідства, переданих Федеральним Бюром Інвестиґацій президентській комісії для розгляду цілости справи, що працює під проводом головного судді Найвищого Суду Воррена, стверджується, що вбивником був Лі Гарві Освалд, який діяв сам, без зв'язку з будь-якими іншими особами. Не зважаючи на ці результати слідства, преса комуністичного бльоку держав, а за нею й усякі місцеві „проґресисти" та закаптурені комуністи, намагаються ще й далі заперечувати вину Освалда такими абсурдними доказами, як те, що Освалд, який був одним із найкращих стрільців у Корпусі Піхоти, не мав ні досвіду, ні вправи у стрілянні з належної йому рушниці; або що амуніція, якою він стріляв — до речі, кулі „дум-дум" ще з 1918-го року — була ... „перестаріла" і здебільша не вистрілювала. Водночас із цим совєтська і „проґресистська" пропаганда доходять у своїх судорожних намаганнях відсепаруватися від Освалда до таких нісенітниць, що роблять Освалда прихильником або й членом американських правих, чи, як вони їх називають, „нацистських" організацій.

Увесь перебіг слідства, проведеного частинно ще за життя Освалда і потім після його несподіваної смерти, довів водночас із цим незаперечно, що вбивник президента Кеннеді, Лі Гарві Освалд, був марксистом, продуктом довгорічного комуністичного виховання, завершеного трирічним перебуванням і, дуже можливо, також відповідним вишколом у Совєтському Союзі. Як людина комуністичного світогляду, Освалд ставився до всіх справ, в тому числі напевно й до проведеного атентату на Президента Кеннеді з погляду комуністичної „етики", яка оправдує, а то й рекомендує всі засоби, включно із насильством і злочинами, в досягненні такої чи іншої цілі.

У зв'язку з можливістю, що Освалд діяв як свідоме чи несвідоме комуністичне знаряддя, набирає сьогодні особливого значення осторога, переслана республіканським конґресменом Чарлзом Керстеном президентові Кеннеді і його братам — генеральному прокураторові Робертові та сенаторові Едвардові за 15 днів перед убивством президента Кеннеді у Далласі. У своєму листі до Президента та його братів Чарлз Керстен звертав увагу на факти замордування провідників українського націоналістичного руху д-ра Лева Ребета і Степана Бандери, довершені совєтським аґентом Богданом Сташинським, який був всесторонньо вишколений і підготований московським Комітетом Державної Безпеки для вбивання антикомуністичних провідників у вільному світі, зокрема у Великій Британії та З'єдинених Державах Америки. Ще перед висланням листа Чарлз Керстен започаткував був заходи для переведення спеціяльних переслухань у цій справі в сенатській Підкомісії для справ внутрішньої безпеки, щоб виявити всі можливі загрози збоку вишколених у Москві вбивників. Як ствердили недавно відомі колумністи американських газет Роберт С. Аллен та Пол Скотт, вимагані Керстеном переслухання не відбулися, бо проти них заопонував... Державний Департамент. На свого ж листа до Президента і до його братів Чарлз Керстен не одержав ніякої відповіді. Через п'ятнадцять днів після вислання того листа президент Кеннеді згинув у Далласі від куль індоктринованого комунізмом убивника. Перестерогу Керстена, яка, коли б взяли її до уваги відповідні офіційні чинники, могла відвернути це трагічне вбивство — знехтувано.

Гр. Скит

ПРАВДИВЕ ОБЛИЧЧЯ

Американцям, так пристрасно захопленим збільшуванням свого добробуту, отим мільйонам, обтяженим незліченними сплатами за свій комфорт, не ставало часу заглянути в свою душу, призадуматися над собою, та й не було потреби маніфестувати своїх правдивих почувань. Треба було аж пострілів у Далласі 22-го листопада, щоб нація стрепенулась, здригнулася аж до основ, ставши раптом перед судом історії.

„Ще й досі здається прямо неможливим, — читали ми в ,Ню Йорк Таймсі" — щоб цей злочин був доконаний у нашій країні, яка так багато внесла в теорію й практику впорядкованого, демократичного самоврядування. Одначе, вже четвертий раз у нашій історії стався такий злочин. Америка пережила черговий день ганьби, якої її народ ніколи не забуде".

Малий екран телевізора в кожній американській хаті на повних три дні став яскравим фокусом, у якому, під звуки маршів, під спущені державні прапори, ще й ще раз розгорталася перед очима мільйонів у кожній деталі трагедія в Далласі. Поволі відкривався рубець таємниці, виявлялися сліди на шляху злочину, поки не пролунав ще один постріл, як у найбільш вигадливому детективному романі, щоб мільйони стали перед загадкою: хто вбивник?

Видовище перетворювалося неухильно у великі національні реколекції. Історія про людину з юнацьким виглядом і з дивно відкритим серцем, яка зберігала свіжість почуттів і ідеалізму, яка хотіла отим ідеалізмом запалити мільйони, навчаючи їх терпимости, патріотизму й однодушшя, — історія про цю людину в усе нових поворотах, поглибленнях і епізодах, набирала щораз більшої рельєфности переказу про велику історичну постать, яка щойно відійшла від нас несподівано й трагічно. Не побачити вже знайомої усмішки і бадьорої ходи цієї людини, що так упевнено ступала по хиткому риштуванню історії.

Смерть президента Кеннеді виявила величезну його популярність і вплив у всьому світі. Вона ж принесла з собою найглибший спад американського престижу в світі, принесла найгострішу критику американської нації.

„Вірити Америці? Звичайно, ні! Занадто непевна! Ні, коли не знаєш, що станеться в наступній хвилині. Одного дня Кеннеді, наступного Джансон, а по нім Бог вість хто. З однаковим довір'ям можна відноситися до якоїсь південноамериканської бананової республіки". („Лондон Сандей Телеґраф").

Отже не диво, що вся американська преса переповнена статтями про причини цієї трагедії. Чи справді те, що чотири американські президенти впали від куль атентатників, говорить про якусь національну ваду? Чи справді ми хворі душею? І яка наша хвороба? І чим пояснити її?

„Ми гордилися своєю єдністю, гордилися, що наше суспільство безклясове, в якому ні раса, ні релігія, ні кляса, ні політичні погляди не створили того глибокого поділу, що охопив так багато народів Старого Континенту. Ми прокинулися, щоб відкрити, що, на ділі, ми повні расової нетерпимости, ресантименту і страху...

„Ми були горді з нашої традиції зберігання законности, і ми відкрили в останньому десятиріччі, що під тиском ми теж готові знущатися, переслідувати або навіть відступати від законного процесу.

„Як пояснити нашу недугу? Як вияснити насильство в американському житті? Як вияснити оті глибокі поділи, ту ненависть, страхи і підозри?

„Загалом узявши, традиції насильства з періоду завоювання Заходу, загострення расових відносин на Півдні, подвійний стандарт моралі, переконання, що загальні правила не стосуються до нас, що ми виняток із законів і процесів історії, — з цього всього зродилася оця біґотерія, зухвалість, порожнеча, насильство і брутальність, що так глибоко потрясли нами сьогодні...

„Тепер ми — світова потуга. Ми не можемо потурати більше нашій дитячій зарозумілості й розпещености, дитячому показові заздрости й брутальности. Тепер ми діємо з нашого призначення на великій сцені історії, тепер сама історія пильно дивиться на нас..."

Наведені тут цитати із статті відомого американського історика Г. С. Коммейджера: „Як вияснити нашу недугу?" — типові для суспільства, яке, вкрите соромом, у турботі за добре ім'я свого народу, кається, бичує себе, осуджує й сповідається.

Але чи справді має рацію закордонна преса, так гостро осуджуючи американський народ? Чи в даллаській трагедії винна вся Америка? Чи Лі Освалд був її типовим продуктом? Чи можуть у сучасну добу мільйони відповідати за кожну одиницю, яка з різних спонук, під різними намовами, зважується на Геростратів злочин? Чи атентати на державних мужів — це виключно американський патент?

І чи, наприклад, коли б один із багатьох організованих атентатів на життя президента де Ґоля був успішний, увесь французький народ мав би брати відповідальність за акт одинця? А обставини, настрої й підложжя тут і там як же подібні. І до трагедії було так близько.

„Конечно, — заявив сенатор Т. Мортон за кілька днів по смерті Дж. Кеннеді, прочитавши десятки сповідей і самокритики, — треба щось сказати в обороні Америки тепер, коли почуття болю переходить часто в почуття провини.

Це не був дефект в американській системі, що послав у могилу Дж. Кеннеді. Це не була провина одного міста або його мешканців. І ми не служимо найкращим інтересам нашої нації, правді чи пам'яті замордованого президента, дозволяючи, щоб наші очорнювання заслонили добре ім'я великої нації".

Читаючи цю схвильовану заяву згадується ніч під Капітолем перед похороном президента. Усім, хто сумнівається в патріотизмі й виробленості американського народу, всім критикам із закордону чи тут, треба було побачити оті тисячі, що простояли в осінньому холоді цілу ніч, в безконечних чергах на просторі цілих кварталів, щоб дійти до Ротонди і віддати останню прислугу улюбленому президентові.

Їм треба підійти під Арлінґтонське Кладовище і спостерігати людський потік, що пливе безперервно з усіх кінців Америки, пливе нестримно вже стільки днів до свіжої могили. Ці мільйони, що, здавалося, в гонитві за матеріяльними вигодами, втратили духову тугість і збайдужіли до загальних справ, по цьому одному потрясенні виявили високу дозу патріотизму, почуття любови й прив'язання до своєї влади, готовости на жертву, виявили всі прикмети молодої, здорової нації. Це те правдиве обличчя Америки, яка ще вилонить із себе нових провідних людей світу.

УКРАЇНСЬКА УЧАСТЬ У ВАТИКАНСЬКОМУ СОБОРІ

(УПБ, Рим). — У Другім Ватиканськім Соборі Католицької Церкви, яка начислює тепер 540 мільйонів вірних, брала живу участь і Українська Церква через своїх Владик. 5 500 000 українців-католиків, з яких лиш неповна 1 мільйон має у західнім світі свободу релігійного вияву, репрезентувало на Соборі 18 соборових отців: 17 єпископів і протоархимандрит ЧСВВ, впр. о. д-р Атаназій Великий.

Коли говорити мовою чисел, то 18 українців становили на кругло 2 200 присутніх на II-ій сесії Собору отців лише 0,8%. Однак, активна їх участь далеко перевищувала це відношення.

У склад соборових комісій входить 6 наших владик. Ще на I-ій сесії вибрано до Східньої комісії — 20 жовтня 1962 року: митрополита Амврозія Сенишина, архиєпископа Гавриїла Букатка, архиєпископа Івана Бучка, єпископа Андрія Сапеляка.

Пізніше, по приїзді до Риму, був ще додатково іменований членом Східньої комісії митрополит Йосиф Сліпий.

До Секретаріяту Об'єднання Християн вибрано на II-ій сесії митрополита Максима Германюка (понад 1 600 голосами — найбільше число голосів з усіх тоді вибраних членів Секретаріяту).

Крім цього секретарем Східньої комісії є протоархимандрит Отців Василіян, о. д-р Атаназій Великий.

Отже, 1/3 всіх українських владик входить до комісій, тоді як це відношення до всіх соборових отців, навіть по підвищенні членів кожної комісії до числа 30 на II-ій сесії, становить лише 1:7.

Також виступи українських єпископів на загальних соборових нарадах перевищують відсоткове відношення виступів членів Собору.

Так, уже на I-ій сесії, коли найбільше часу присвячено реформі латинської Літургії, промовляли такі владики: 13 листопада 1962 р. — єпископ Андрій Сапеляк, 21 листопада — митрополит Максим Германюк, 27 листопада — єпископ Андрій Сапеляк, вдруге, 27 листопада — митрополит Амврозій Сенишин, 1 грудня — митрополит Максим Германюк, вдруге, 1 грудня — архиєпископ Гавриїл Букатко.

Того самого дня, 1 грудня, промовляв ще єпископ Микола Елько.

На II-ій сесії Собору, в 1963 році, українські владики подавали ще частіше свої погляди до відома Собору: 1 жовтня — митрополит Максим Германюк, 7 жовтня — єпископ Володимир Маланчук, 9 жовтня — митрополит Максим Германюк, удруге, 11 жовтня — митрополит Йосиф Сліпий, 31 жовтня — єпископ Андрій Сапеляк, 6 листопада — митрополит Максим Германюк, утретє, 12 листопада — митрополит Йосиф Сліпий, удруге, 20 листопада — єпископ Андрій Сапеляк, удруге, 2 грудня — митрополит Максим Германюк, учетверте, 2 грудня — єпископ Андрій Роборецький.

Крім чисельного відношення треба відмітити ще великий якісний вклад українських владик у наради Собору. Щоб відмітити лише кілька маркантніших у II-ій сесії, згадаємо пропозицію впреосв. митрополита Максима 1 жовтня ц.р. зреалізувати постійну колеґіяльну владу єпископату в Церкві через створення Апостольської Ради. Цю пропозицію згадували або й повторювали протягом усієї II-ої сесії (як от, між іншими, також майже дослівно мелхітський патріярх Максімос IV), наскільки можна щонебудь повторювати на нарадах Собору. Бо, зокрема, на II-ій сесії модератори строго перестерігали, щоб не повторювати вже сказаних думок, а ще гостріше — не переходити границі 10 хвилин у виступі.

Лише виступ митрополита Йосифа — 11 жовтня — не підлягав цій границі часу. Це був привіт української страждаючої Церкви для Собору устами Ісповідника віри. Коротке зіставлення вкладу християнської України в історію Церкви, а зокрема історичного значення пропозиція піднести Київсько-Галицьку Митрополію до ступеня Патріярхату знайшли широкий відгомін.

Справу патріярхату для кожної Східньої Церкви підніс на Соборі митрополит Максим в останній день нарад, 2 грудня; він насвітлив також багато пекучих справ Східніх Церков, що мають для всіх велике значення.

Другий виступ митрополита Йосифа — 12 листопада — це був голос Ісповідника, може, одинокого, що мав і зумів скористати з особливого морального права закликати роздискутовані сторони шукати в мирі й взаємнім вирозумінні правди в кожній висловленій думці.

Виступ єпископа Андрія Сапеляка, 31 жовтня, звернув увагу отців Собору на святість і взагалі на долю страждаючих і переслідуваних християн; це було немов продовження тієї акції, яку почали українські владики ще на I-ій сесії.

Також усі інші виступи наших владик внесли багато цінного матеріялу в загальні наради, приносячи багато користи й українській Церкві. Тим більше, що українські проблеми поставлені були не як льокальні справи, але справи в світлі добра й зацікавлення всієї Вселенської Церкви.

З соборовою діяльністю II-ої сесії пов'язане також урочисте зложення мощів св. Йосафата в базиліці св. Петра, 25 листопада. На цю урочистість запросив соборових отців від імени українських владик секретар Собору, і справді багато єпископів взяло в ній участь. Ця урочистість знайшла живий відгук серед учасників Собору, представників сусідніх українцям народів.

У пресі українська активність у Римі має скоре, широке і об'єктивне віддзеркалення. Давніша неознайомленість з українською проблематикою і часта плутанина фактів та назв завдяки зорганізованій — з рамени Українського Єпископату єпископом А. Сапеляком, Апостольським Візитатором Українців в Арґентині чужомовній інформації та завдяки піддержці українських отців Салезіян, — в часі Собору вже цілком зникла.

Треба ще доповняти цей короткий перегляд діяльности згадкою про 1-листопадові богослуження українських Владик у базиліці св. Петра, що цього року відбулися подібно, як попереднього.

Під час Соборових нарад на II-ій сесії також відправлено українську Службу Божу, подібно як було на I-ій сесії, але цим разом відправляв — 29 жовтня — митрополит Йосиф, в сослуженні єпископів Ізидора Борецького і Ярослава Ґабра. Короткий коментар до Служби Божої єпископа А. Сапеляка викликав у соборових отців ще більше зацікавлення нашим обрядом. Загально кожного з 9-ти тижнів II-ої сесії відбувалася східня св. Літургія, звичайно у вівторок, завжди іншого обряду, щоб з кожним познайомити соборових отців.

Огляд цей не був би повний, якщо не згадати щотижневих конференцій українського Єпископату, на яких обговорювано соборові й позасоборові справи української Церкви. Крім цього наші владики мали багато приватних зустрічей з єпископами інших народів, що дало нагоду розглянути не одну справу для добра Церкви.

Отже, два місяці II-ої сесії Вселенського Собору та участь у ній українських соборових отців — це великий позитив як для Української, так і для всієї Вселенської Церкви.

НІЖНІСТЬ

Не вернусь,
не озвусь,
не покличу,
тільки очі, як гострі мечі,
розітруть твою ніжність вічну
і самотньо заплачуть вночі.

Вітер слід мій крізь ніч
загубить,
вип'є тишу,
мов сон, скупу.
А твої виноградні губи
пересмагли, як трави в степу.
Степе мій. Голубе розгілля,
ти у серце моє проріс.
Ходить поруч мука невільна
із очима густими, як ліс.

Занеси мене в темні хащі, —
я наснився її очам.
Буде солодко, сумно і важче
і не треба легкости нам.
Їй нелегко бродить вулицями,
занесе нас у ліс, у степ.
Гілка горнеться,
гнеться,
врунится
і безпам'ятно гінко росте.

А обіймуть безжурні руки,
ти печаллю схились до землі...
Образ ніжности і розлуки
зацвіте на моєму столі.

МИКОЛА СИНГАЇВСЬКИЙ

Андрій Качор

80-ліття української споживчої кооперації в Галичині

Пам'яті інж. В. Нагірного, дир. А. Ничая, дир. М. Заячківського, інж. Ю. Павликовського та інших керманичів „Народної Торговлі"

(4)

У 1925 році в Раді „Народної Торговлі" бачимо таких осіб: д-р Степан Федак, д-р Т. Кормош, д-р В. Електорович, Роман Зубик, М. Павлюк, д-р В. Бачинський, проф. М. Галущинський, інж. Ю. Мудрак і Іван Мартюк (пізніше директор „Центросоюзу"). Дирекція працювала в такому складі: М. Заячківський, інж. Ю. Павликовський, д-р Алекс. Бариляк, Михайло Лазорко і Микола Скрипка.

У 1933 р. „Народна Торговля" святкувала своє 50-ліття як осередок українського міського споживача, хоч до другої світової війни вона не зривала й з селом, допомагаючи торговельно й організаційно „Центросоюзові" в обслузі тих кооперативних районів, де не було повітових союзів. У 1933 р. „Народна Торговля" мала 6,104 члени, в тому числі коло 400 споживчих кооператив, 30 гуртових складів, у яких торги дійшли до суми 8,551,444 злотих. В тому ж році, як уже згадано, провід „Народної Торговлі" перебрав інж. Ю. Павликовський, який одночасно був президентом Ради Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові та головним керманичем всього українського кооперативного руху в Галичині.

Останні загальні збори „Народної Торговлі" відбулися напередодні другої світової війни, 29 червня 1939 року, в домівці Ревізійного Союзу Українських Кооператив у присутності 87 делеґатів. Зборами проводив д-р Кость Левицький, тоді президент Надзірної Ради „Народної Торговлі", секретарем Надзірної Ради був д-р Володимир Лукашевський. У президії зборів були ще о. канонік Дам'ян Лопатинський і проф. Іван Соневицький.

Звіт з діяльности склав головний директор інж. Ю. Павликовський. Із цього звіту довідуємось, що з кінцем 1938 року „Народна Торговля" мала 6,709 членів, в тому числі 6,125 фізичних осіб, а 584 правних, здебільша споживчих кооператив. Торги з членами становили 54%, а з нечленами 46%. Суми не подано.

У 1938 р. в „Народній Торговлі" працювало 195 осіб, в тому числі 103 особи з фаховою освітою. В той час коло 20% виробів українського промислу, кооперативного і приватного, мали сталий збут у крамницях „Народної Торговлі". Її нерухоме майно складалося з 9 власних домів вартости 679,000 злотих (дані з 1937 р.).

Не можна поминути й того факту, що по ліквідації польським урядом українських кооператив на Волині в 1934-35 рр., чи точніше підпорядкування їх польським союзам, лише „Народна Торговля" задержала свої склади в Луцьку, Олиці та Володимирі Волинському і неофіційно обслуговувала українські сільські кооперативи в своїх районах.

У 1939 році нова світова війна перекреслила всі пляни розбудови й перебудови „Народної Торговлі" та цілої мережі споживчих кооператив, як і всього українського життя в Галичині.

Большевицька і німецька окупації

Не будемо спинятися над цим періодом діяльности „Народної Торговлі", бо це були ненормальні часи, а разом з тим і ненормальна її діяльність. Зазначимо тільки, що за большевицької окупації „Народна Торговля" з усім її майном, в тому числі було 800 крамниць у самому Львові, увійшла до „Укоопспілки". Цей період вимагає окремої студії когось із тодішніх керманичів цієї установи.

В липні 1941 року, під німецькою окупацією, „Народна Торговля" відновлює свою діяльність. Надзірна Рада вибрала тимчасову дирекцію в складі: Михайло Лазорко, Володимир Яворський і Олександер Сандович. Правне оформлення віднови діяльности „Народної Торговлі" перевів президент РСУК інж. Ю. Павликовський, який 16 серпня 1941 року вніс до правління Генеральної Губернії відповідний меморандум. Праця в початках зміни режиму була дуже важка, бо найкращих працівників не стало: большевики їх вивезли або помордували.

Відповідно до нових умов „Народну Торговлю" реорганізовано на такі відділи: загальноадміністраційний, торговельний, заготівельний, виробничий, перевозовий, господарсько - будівельний, персональний, організаційний і бухгальтерійний. Для дальшого ведення і керування справами обрано нову, на місце тимчасової, дирекцію в такому складі: Іван Кузів, Михайло Лазорко, Вол. Яворський, Дмитро Квасниця, а також два заступники Михайло Біганський і Петро Петрик.

Маючи 419 крамниць і 53 розподільчих пункти (т. зв. баз), що їх „Народна Торговля" мала по большевицькій окупації, нова дирекція взяла на себе обов'язок прохарчувати 330,000 населення Львова. Це було дуже важке завдання. Треба було завести лад із самим персоналом, якого в самому Львові було тоді 1900 осіб. Після реорганізації, що закінчилась 30 червня 1942 р., „Народна Торговля" залишила собі 180 крамниць у Львові, які обслуговували 211,000 населення, а решту перебрали інші фірми чи особи.

Виробничий Відділ „Народної Торговлі" мав тоді 5 підприємств: фабрику харчових порошків, фабрику мармеляди, содової води, виробню та розливню вина, паківню та виробництво сурогатів кави.

Організаційний Відділ взявся енерґійно за відновлення філій в краю. Відновлено філії в Сокалі, Бродах, Тернополі, Збаражі, Борщеві, Косові, Коломиї, Снятині, Станиславові, Стрию, Дрогобичі, Рогатині, Мостиськах, Перемишлі і Сяноку з трьома складами в Ліську, Балигороді і Устриках Долішніх. Всі філії були багатокрамничні і мали власні виробничі підприємства.

На 30 червня 1942 р. всі філії мали 167 крамниць (в тому числі 127 харчових і 40 спеціяльних), 19 гуртових складів, 5 ресторанів, 8 пекарень, 3 фабрики лимонади, 2 м'ясарні, 3 ремісничі варстати і 3 допоміжні господарства. Майже всі філії мали власні транспортові авта.

„Народна Торговля" нараховувала тоді 7,520 фізичних і 57 правних членів. У централі і філіях працювало 1,116 службовиків і 600 робітників. Крім власних крамниць і філій обслуговувала вона 98 самостійних кооператив, які на 30 червня 1942 р. мали 369 крамниць споживчих товарів, 93 хлібні крамниці, 38 м'ясарень, 16 господарських, 18 ґалянтерійних, 12 нафтових, 45 залізних крамниць і 11 книгарень, а також 59 складів і 38 мішаних крамниць — разом 699 торговельних пунктів. З ділянки виробництва ці кооперативи мали 73 пекарень, 86 ресторанів, 37 фабрик содової води, 8 м'ясарень, 2 готелі, 2 склади дров і 19 інших підприємств — разом 227 виробничих пунктів. Всі ці кооперативи мали 20,049 членів і 2,270 осіб службового персоналу.

У 1943 році „Народна Торговля" відсвяткувала своє 60-ліття, зробила підсумок своєї праці і намітила новий плян розбудови торговельних осередків. Але всі ці пляни перекреслила нова большевицька окупація, і у 1944 році „Народна Торговля", як самостійний центр української споживчої кооперації, перестала існувати.

— o O o —

Цією скромною згадкою, яку пишу на основі своєї власної статті в „Краківських Вістях" (ч. 141 з 3 липня 1943 р.) та деяких записок, хочу пригадати нашому громадянству, що праця „Народної Торговлі" була велика і що ця праця не пропала, хоч сама „Народна Торговля" вже не існує.

„Народна Торговля" провела велику піонерську роботу у вихованні перших купецьких кадрів у Галичині. Вона була справжньою вчителькою практичної торгівлі для кооперативних і приватних наших крамниць так по містах,

(Закінчення на стор. 3-ій)

Степан Куропась

ШИКАГОВСЬКА ХРОНІКА

(1)

Українсько - польсько - чеська зустріч відбулася 13-го листопада в клюбі „Незалежних Полякуф". Предсідник клюбу Мікляцевський відкрив збори, які на предсідника вечора покликали д-ра Фурдину, колиш. вет. лікаря з Перемишля. Зустріч зорганізували поляки з приводу приїзду до Шикаґа Миколи Лебедя генер. секр. Закордонних Справ УГВР.

З журналістичного обов'язку використав я запрошення і прибув на зустріч, яка відбулася в дуже товариській атмосфері. З польських учасників запам'ятав собі такі імена: д-р Пшилуцький, ред. „Дзенніка Звйозковеґо", Бєлінський, ред. „Америка Ехо", д-р Борисевіч, ред. „Дзєнніка Шикаґовскеґо", ген. Феліціян, полковники Боґушевський, Горцай і З чехів присутні були панове Негасіл і Кубічек.

Миколу Лебедя представив д-р Турула та подав короткий нарис його життя й діяльности. З українців були там ще д-р Головатий, д-р Маркусь і мґр Городиський.

В дискусії по промові Миколи Лебедя на тему співжиття поляків і українців і їх боротьби, як він висловився, за „вашу і нашу свободу", взяли участь майже всі поляки. Вони хотіли знати, хто репрезентує урядові чинники України, і чи співпраця на культурному полі повинна на думку українців перенестися теж на поле політичне, бо, нема де правди діти, що це питання, як теж питання кордонів, все буде актуальне.

Микола Лебедь дав такі вияснення. Українською політичною репрезентацією є уряд УНР в екзилю. УГВРада займається виключно справою визвольної політики і для неї шукає прихильників. Він твердив, що співжиття і на політичному, як теж військовому полі, з поляками є можливе і потрібне. На доказ цього він прочитав деякі точки умови між польським та українським підпіллям з 14 лютого 1944 р. Умова була ратифікована обома контрагентами. Поляки хотіли б оприлюднити цю умову в газетах, бо це помогло б справі співжиття і співдії. Ініціятива в тій справі повинна вийти від поляків, — закінчив Микола Лебедь.

По дискусії було скромне прийняття. Можу ствердити, що поляки признавали границю менше більше таку, як є депер, хоч є місце на малі поправки в користь українців. Виніс я враження, що поляки мають українців за велику силу, ловили кожне слово українських бесідників. Дуже тішилися, що й молоде українське покоління як виходило зі слів д-ра Маркуся є за згодою з поляками, якої то згоди поляки собі дуже бажають. Орест Городиський казав, що треба забути за минуле, а братися до будови нової ери співжиття. Чеські бесідники вказували, що як буде чесько - українська згода, то вона вийде на користь чехам, словакам і іншим слов'янам.

Річні Збори Дому УНСоюзу в Шикаґо — південь відбулися 10-го листопада. Зборами проводив гол. містопредсідник УНСоюзу Степан Куропась, секретарював секр. 35-го Відділу УНС Ст. Вовчик.

Збори мали діловий характер. Ствердили, що дім є власністю всіх Союзовців, бо є так заінкорпорований. Всі інші сплетні про приватну власність дому розбиває документ власности.

Фінансово Дім стоїть добре, сплачує свої зобов'язання, і стояв би ще краще, якби південні Відділи взяли участь в розбудові цієї єдиної виключно союзової твердині в цій дільниці. Зимовий похід У. Н. Союзу до 100-тисячного числа вже дав добрі початки в цьому районі, де є велике українське скупчення. Всі ті, що є проти такого зросту, проти Дому УНСоюзу, повинні зревідувати своє відношення, забути за минуле (хоч воно славне), а взятися до роботи. Всякі декламації про любов до неньки України, є голословними і шкідливими, доки не буде конкретних діл. Нову управу дому очолили молоді знані люди з цієї громади.

Про Дім Старців продовжується мова між молодими союзовцями. Старі про це не говорять, бо не хочуть йти до дому. Але проблема є важлива і поважно про неї треба говорити. Які великі клопоти має Дім Старців, наведу примір зі стейту Ню Йорк. В місті Ренслер припинив діяльність один Дім Старців з такої причини: „Я не могла дати собі ради з різними паперами і формулярами, щоб добре дбати про своїх клієнтів" — сказала пані Ірл Ґудрум, яка управляла домом 10 літ. „На моїх плечах сиділо 18 стейтових і федеральних аґенцій, заливаючи мене формулярами, питаннями і статистичними, та медичними звітами. Я мусіла вести статистику, соціяльного обезпечення, асекурації від безробіття, робітничої компенсати, відтягнення податків і т. п. За десять літ видатки зросли з 30 до 60 тисяч річно, а я за 12 годин праці денно заробляла $ 1,000 річно" — казала адміністраторка. Клієнти платили їй від 55 до 80 долярів тижнево.

Дуже гарні пляни будови дому старців має п. Дембіцький, але нема пляну, як його вдержати. УНСоюз має на „Союзівці" Захист для Старців і не має там старців, бо не зголошуються самі. З ренти соціяльного обезпечення важко було б УНСоюзові вести Дім Старців з канцелярією, медичною і іншою опікою, як це видно з наведеного приміру!

Концерт хору „Думка" з Ню Йорку 30-го листопада був достойним звеличанням пам'яті Миколи Лисенка. Парох катедри св. о. Николая о. шамбелян Степан Кнап не міг знайти кращого виходу на закінчення року Лисенка. Диригент Іван Задорожний, який короткий час жив колись в Шикаґо і діяв як вчитель співу і диригент, від того часу виріс на великого майстра, під батутою якого хор „Думка" заімпонував нашій громаді як неперевершений український хор в Америці. Не знаю громади, яка б мала кращий мішаний хор. Шикаґовська „Сурма" все була на висоті, але щойно недавно завдяки проф. Трухлому перейшла на хор мішаний і ще себе не дала добре пізнати. Три тисячі людей заповнило залю школи „Лейн Тек". Прийшли всі професіоналісти і любителі хорового мистецтва.

Зіркою вечора і концерту була Марта Кокольська. Вибрані пісні з репертуару Лисенка, Печеніги - Углицького і Леонтовича, хори жіночий, чоловічий і мішані виконали з доброю підготовкою. Коли взяти до уваги, що хор приїхав з далекого Ню Йорку, трудною автобусною транспортацією, і по дорозі виступив ще в Клевленді, належить дивуватися, де такої сили набрав хор, що не дав по собі пізнати втоми. — Марта Кокольська від початку до кінця з молодечим запалом розвеселяла добірну авдиторію без втоми. Численні китиці і коші квітів були для неї і хору скромною подякою і признанням.

Іван Задорожний на такому важливому пості диригента „Думки" виказав себе не лише як добрий вчитель, але і організатор. Він має добрий підхід до хористів і дістає від них все, чого його рука собі бажає.

По концерті в гостинниці школи св. о. Николая шикаґовські громадяни прощали „Думку" — вечерею, на якій було 300 людей. Людей, що довго не бачилися, відновляли знайомства. „Думка" лишила по собі добре ім'я, і пам'ять про неї буде у нас довго жити.

Голова хору „Думка" попрощався з нашою громадою на бенкеті обіцянкою, що хор піснею буде здобувати добру опінію для України у вільному світі. — Акомпаніятори Олександер Берник, і Олександер Омельський є великим багатством нюйоркської української громади. Таких мистців піяна, хотіла б мати кожна велика громада, але не всі вони такі щасливі, як Ню Йорк.

(Продовження буде)

О. Сокіл

20-РІЧЧЯ АБН

Біля Житомиру на Україні, на території під контролею УПА, відбулася в днях 21-22 листопада 1943 року I Конференція Поневолених Націй Східньої Европи та Азії, внаслідок якої повстав АБН. Ініціятиву для цього дала революційна ОУН, і тому вже двадцять років вона опікується цею організацією. ОУН виходила з історичного почину, виявленого ще 1917 р. Українською Центральною Радою в Києві, коли то скликано подібну конференцію, однак, її тоді не можна було провести з огляду на навалу московських комуністичних орд з півночі. Тож задум створення спільного фронту боротьби проти червоної Москви зреалізовано аж 1943 року. АБН — Антибольшевицький Бльок Народів повстав під гаслом „Свобода народам, свобода людині" і під цим гаслом діє донині.

Резолюції першої конференції АБН підписало 13 представників національних делеґацій. В них ствердженo, що війна між Німеччиною і Совєтами має імперіялістичні цілі, що „Нова Европа" Гітлера та СССР заперечують націям Східньої Европи й Азії святе право на незалежність та державну самостійність. Тому конференція рекомендувала створення центрального органу для координації визвольної боротьби тих націй.

Коли червона Москва, за згодою західніх потуг, зайняла половину Европи, 16 квітня 1946 р. скликано в Мюнхені Перший Конґрес АБН, на якому ще раз підтверджено його основне гасло „Свобода народам, свобода людині".

Поборюючи московський червоний та білий імперіялізм, АБН завжди остерігав і остерігає Захід проти концепції співіснування з Москвою. АБН стоїть на засаді розчленування тюрми народів — СССР, на засаді відновлення національних держав Сходу Европи й Азії на їх етнографічних територіях. В цім сила АБН, і тому комуністична Москва, а за нею й білі московські імперіялісти так його бояться і поборюють.

12-14 червня 1950 р. за піддержкою Шотляндської Ліґи Европейської Свободи відбулася в Единбурґу чергова конференція АБН з участю 35-ох представників 17-ти націй. Це був перший успішний контакт АБН з іншими антибольшевицькими організаціями.

У вересні 1950 р. АБН відбуває широку пресову конференцію в Франкфурті над Майном у Німеччині. Тоді організується масові маніфестації проти червоного московського імперіялізму по багатьох великих містах Західньої Европи, Канади та ЗДА. У березні 1951 р. повстає в ЗДА організація Американські Приятелі АБН, яка величавим бенкетом у готелі Валдорф Асторія в Ню Йорку відзначає 26 листопада 1953 р. 10-річчя створення АБН.

В 1955 році голова АБН, Ярослав Стецько, відвідує Еспанію і відбуває розмову з ген. Франком.

24-го жовтня 1955 р. на Формозі укладено між АБН й АПАКЛРОК (Антикомуністична Ліґа Азійських Народів — Китайська Республіка) угоду про співпрацю, яку 28-го травня 1956 р. особисто підписав Ярослав Стецько, бувши запрошений на Формозу урядом вільного Китаю. При тій нагоді Я. Стецько був прийнятий Чіянг Кай-Шеком.

В 1957 р. засновано на Формозі Місію АБН.

В 1957 р. АБН бере участь в III. конференції Антикомуністичної Ліґи Народів Азії, в резолюціях якої вказується на загрозу московського червоного імперіялізму, продовжувача імперської загарбницької політики російських царів.

Фронт боротьби проти червоного московського імперіялізму поширюється з підписанням угоди про співпрацю з Міжамериканською Конфедерацією для оборони Південної Америки з 19-го вересня 1957 р. та АГВ — Голляндською Антикомуністичною Організацією з 30-го вересня 1957 р.

Маючи угоду про співпрацю з кількома антибольшевицькими організаціями, АБН береться за скликання Світового Антикомуністичного Конґресу, для чого відбуває в Мехіко в днях 20—25 березня 1958 р. підготовчу конференцію. В тій конференції взяли участь численні делеґати Европи, Азії, Південної Америки, ЗДА, зокрема представники УККА та АБН Канади й Американських Приятелів АБН із ЗДА. На тій конференції були заступлені 65 держав, символізуючи „Об'єднані Нації" всіх народів, поневолених червоною Москвою.

Зацікавлення діяльністю АБН зростає, і 14-го травня та 30-го червня 1958 р. голова АБН Я. Стецько зізнає у Вашинґтоні перед Конґресовою Комісією в справах антиамериканських дій та перед Комісією закордонних справ.

У жовтні 1958 р. АБН бере участь в Антикомуністичному Конґресі в Ґватемалі, а в травні 1961 р. — в 7-ій Конференції Антикомуністичної Ліґи Азійських Народів в столиці Філіппінів на Манілі, де брали участь і австралійські представники.

До успіхів у поборюванню червоного імперіялізму та комунізму слід згадати ще 8-му Конференцію Антикомуністичної Ліґи Азійських Народів, що відбулася в жовтні 1962 р. в Токіо, в Японії, з активною участю голови АБН Я. Стецька, та Конференцію Антикомуністичної Ліґи острова Мальти, що відбулася в листопаді 1962 р.

Цього року на Антикомуністичній Конференції в Сайґоні, що відбувалася в днях 24 до 31 жовтня, АБН також брав активну участь. Про це звітувала п-ні Слава Стецько, учасниця конференції, на сторінках „Свободи" з 19-го листопада ц. р. АБН зводив у Сайґоні бої за резолюції з представниками Нюйоркського АЦЕН-у, що противився внескові про розчленування СССР на національні держави.

Чергова Антикомуністична Конференція Азійських Народів відбудеться на Формозі в 1964 році, і в ній напевно візьмуть участь представники АБН.

Крім участи в антикомуністичних з'їздах, пресових конференціях, у постійних радіових програмах, надаваних з Формози, Риму й Еспанії, АБН видає від 1950 р. англомовний місячник — інформативних „Бюлетень — АБН Кореспонденц", в якому дописують антикомуністичні автори з цілого світу. Цей журнал вартий найширшої громадської піддержки.

АБН активно включився в акцію УККА у зв'язку з проголошенням „Тижня Поневолених Націй", влаштовуючи рік-річно маніфестації в ЗДА, особливо успішні в Шикаґо, де активно працює в АБН Уляна Целевич, в Боффало (д-р Нестор Процик), у Філядельфії (ред. Ігнат Білинський) і інших осередках.

Американські Приятелі АБН у ЗДА активно включилися в протимосковську маніфестацію з нагоди 30-их роковин голодової облоги України. Одна з таких численних маніфестацій відбулася 20 жовтня ц. р. в Ню Йорку під кличем „На суд Москву!".

З цих коротких і далеко не повних даних, українське громадянство може переконатися, що АБН заслуговує на всесторонню моральну й матеріяльну їх підтримку.

З українського життя в Бразилії

Виступ голови міста Куритиби в українському часописі

Голова міста („префейто") міста Куритиби, інж. Іво Арзуа, він же видатний діяч християнсько - демократичної партії країни, авторизував свій матеріял для вміщення його в українському часописі „Хлібороб", що виходить у цьому ж місті. Іво Арзуа пише:

„Страйки доводять країну до економічно-соціяльного хаосу і вони в своїй більшості керовані російськими базами, встановленими в Бразилії на те, щоб провадити політичну війну проти бразилійського народу та довести його до невільництва. Ці російські бази мають своїх аґентів, що діють у губернаторських палатах, в міністерствах, в „префейтурах", в державних установах, в синдикатах, федераціях тощо і говориться, що вони вже спромоглися просякти навіть у військо, в законодатні палати, а то і в духовенство. Страйками вони паралізують продукцію, спричиняють інфляцію, збільшують злиґодні, а зрадники свого народу та своєї батьківщини, кричать, що нарід потребує більше хліба..."

„Ті, що роздавили танками націоналізми угорський, польський, чехословацький, ті, що поневолили Україну і штучним голодом морили український нарід, ті, що зробили совєтського робітника невільником державного капіталізму..., ті, що становлять собою квінтесенцію світової реакції.., вони являють собою гидких горил..."

„Бразилійці, демократи і християни, скажіть „досить" часописові, що вміщує комуністичну брехню; скажіть „досить" урядовцеві, чи робітникові-аґітаторові, ледачому і нездалому, що тільки заважає в праці. Скажіть „досить" фальшивому демократові, що не виявляє свого обличчя, бо хоче отримати голоси комуністів... Скажіть „досить", поки ще не пізно!".

Українська мова в Паранському університеті

В суботу, 26-го жовтня, відбулося урочисте відкриття курсу української мови на Філософічному факультеті Паранського державного університету.

До приміщення університету, на урочистість зійшлося чимало нашого місцевого громадянства, студенти українського походження, українські громадсько-політичні діячі та священики. Від дирекції університету був присутнім доцент М. Нютон Карнейро Афонсо Коста.

Вступну промову перед присутніми виголосив голова Централь Хліборобсько-Освітнього Союзу і Українсько-Бразилійського Клюбу Степан Кобилянський. Потім говорила відома українська письменниця, вона ж викладачка української мови, пані проф. Ольга Мак. Були ще виступи представника студентів Олексія Оверченка і доцента М. Нютона Карнейро Афонсо Коста. Урочистість закінчилася загальним коктейлем. Навчання української мови провадиться двічі тижнево.

Окрему розмову з студентами українського походження мали особисто директор і ректор Паранського університету. Керівники університету побажали українським студентам найбільших успіхів у вивченні української мови, зокрема ж порадили мати в перспективі перед собою майбутні переклади з української на португальську мову творів з української літератури та науки. Вони ж повідомили наших студентів про те, що сталося з курсом російської мови. Спочатку той курс відвідувало 20 осіб, потім 15, далі 6, а, зрештою, ніхто не з'явився на нього. Слухачі поскаржилися до дирекції університету на викладача російської мови, що той на лекціях провадив одверту комуністичну пропаганду (той викладач, колишній офіцер білої армії Юденіча).

Місцева українська громадськість сьогодні виявляє помітне зацікавлення викладами української мови в Паранському університеті. Тепер уже все залежить тільки від неї: буде досить слухачів, буде існувати і курс української мови.

Листопадові Академії

Цього року в Бразилії в багатьох місцевостях відбулися Академії, присвячені 45-літтю славного Листопадового Зриву. Дві з них були в Куритибі, одна в будинку Хліборобсько-Освітнього Союзу, друга в залі при католицькій парохії. Обидві зібрали багато громадянства і пройшли з помітним успіхом. Теж вдалі Академії відбулися в Прудентополі, Папандува де Байшо, Павло Фронтінь, Кандідо де Абрев і т. ін. В церквах відправлялися панахиди за спокій душ Героїв 1-го Листопада. Крім відповідних доповідей, на Академіях виступали українські хори та численні декляматори. І співаки і декляматори, це в своїй більшості українські молоді люди, роджені вже в Бразилії.

Мих. Килимний

Володимир Кушнір відзначений Военним Хрестом Заслуги

Володимир Кушнір

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Недавно ген. Валійський передав іменем Української Народної Республіки Военний Хрест, з відповідною грамотою кол. десятникові Української Галицької Армії п. Володимирові Кушнірові, учасникові збройних змагань за державну незалежність України. Грамоту про надання цього відзначення п. Кушнірові підписали міністер військових справ УНР генерал - полковник Андрій Вовк та начальник Канцелярії МВС полк. Микола Стечишин. — Володимир Кушнір уже 42-ий рік працює як лінотипіст в друкарні „Свободи" та належить до найактивніших союзових і громадських діячів, зокрема в періоді між двома світовими війнами.

80-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ В ГАЛИЧИНІ

(Закінчення із стор. 2-ої)

як і по селах. Ще сьогодні в Канаді і ЗДА маємо багато купців, що свою купецьку кар'єру починали саме в „Народній Торговлі".

„Народна Торговля" ще в 1894 році винесла українське торговельне ім'я на міжнародних кооперативних конґресах і міжнародніх торговельних виставках. Вона помагала українській студіюючій молоді, видавництвам, була часто меценатом для наших мистців пера, пензля і долота.

„Народна Торговля" із своїм першим директором В. Нагірним дала почин для організації ремісничого стану по наших містах, започаткувала організацію українського готелярства, допомагаючи своїм досвідом в організації „Народної Гостинниці" у Львові. Коротко кажучи, „Народна Торговля" та її керманичі були вірні ідеї українського економічного відродження і на тому шляху залишили по собі гарну спадщину.

Знагоди 80-ліття започаткування праці української споживчої кооперації під проводом „Народної Торговлі", згадаймо й пошануймо пам'ять її довголітніх провідників і керманичів: директорів В. Нагірного, А. Ничая, М. Заячківського, Ю. Павликовського, М. Лазорка і останнього, ще живучого директора, І. Кузева. Згадаймо і голів Надзірної Ради, таких діячів, як о. Е. Дуткевич, д-р Щ. Сельський, Ю. Січинський, д-р С. Федак, д-р К. Левицький і багато інших членів дирекцій і Надзірної Ради, інспекторів, службовиків і робітників, які всі разом, об'єднаними силами, працювали в рядах харчової кооперації для добра української спільноти.

Добру й корисну громадську працю згадаймо теплим споминoм, як єдиною нагородою всім тим, що працювали, бо це може стати заохотою для молодшого покоління продовжувати подібну роботу.

(Кінець)

Ділимося сумною вісткою зРіднею і Знайомими, що в середу, 11-го грудня 1963 року відійшов від нас у Вічність, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, наш Найдорожчий

БРАТ

бл. п. ІВАН ВОВК

на 50-му році життя.

Панахида — в п'ятницю, 13-го грудня 1963 р. в похоронному заведенні Литвина.

Похорон — в суботу, 14-го грудня 1963 р. о год. 9-ій рано до церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., відтак на цвинтар Evergreen.

Горем прибита:

ЛЮБА і ІВАН ГЕЦ — сестра і шваґер і Родина на Україні

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. ЕМІЛІЇ ДРОГОМИРЕЦЬКОЇ зложили на залишенців в Европі: Фірма Чанда Інк. 10 долярів та кол. співробітниці Покійної в цій же фірмі 12 долярів.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ЧЛЕНАМ І ВІДДІЛАМ УНСОЮЗУ

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів,

не пізніше, як вполудне 31-го грудня 1963 р.

Гроші прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1963 рік. З уваги на це закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу, зокрема ті, які часто спізняються з висилкою вкладок, вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше, як у ВІВТОРОК, 31-го ГРУДНЯ 1963 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНСОЮЗУ

В Дітройті відзначено 30-ліття масового голоду в Україні

(Закінчення з 1-ої стор.)

дях п. Керстен висловлював свої прихильні погляди відносно порушених проблем та його заходи видвиґнути на міжнародний фофум колоніяльну політику Москви супроти України та інших народів. Про наради конференції появилась ще цього вечора велика стаття в "Detroit News", а також про маніфестацію в день її відбуття. Довші статті зі знимками та коротші новинки появились у цілому ряді англомовної преси, зокрема в концерні "Windsor Star".

Програму маніфестації, що відбулась у неділю, 8-го грудня, о год. 3-ій по полудні, у просторій залі Масонік Темпл, після американського гимну на піяні Лідії Терлецької, відкрив голова Ділового Комітету ред. Михайло Бажанський. Вітаючи присутніх заявив, що маніфестацію влаштували дві громади — Дітройт і Віндзор, і кермування програмою передав п-і Емілії Запорожець. На сцені видні образ вмираючої з голоду української матері з дитиною, роботи артиста маляра Віктора Цимбали. Промову в українській мові виголосив кол. в'язень совстських конц-таборів журналіст та письменник Семен Підгайний з Торонта. „Довга ніч поневоленої України" була темою доповіді в англійській мові кол. конґресмена Чарлза Керстена, насвітлюючи в ній героїчну боротьбу українського народу за свою державність з одного боку та пасивну поставу до цієї боротьби вільного світу з другого. Відповідну до відзначення трагедії України проклямацію губернатора стейту Мішіґен Дж. Ромні зачитав його особистий представник Джеймс Оніл. Подібну проклямацію посадника Дітройту Дз. Каванаг зачитала Маруся Бек. Зачитано також телеграми від сенатора П. Гарта, кол. конґресмена А. Бентлі та від конзулятського корпусу в Дітройті. Резолюції в українській мові, які схвалили присутні, зачитав д-р Микола Климишин. Текст резолюцій переведений на англійську мову був пересланий членам Уряду та Конґресові ЗДА, як також представникам окремих держав при Об'єднаних Націях. У вокально - мистецькій частині маніфестації відома артистка українських сцен Катерина Бранка - Кривуцька виголошеною поемою Івана Багряного „Антон Біда — Герой Труда", зобразила трагедію українського народу в роках штучного голоду. Капеля Українських Бандуристів під мистецьким керівництвом Івана Китастого виконала низку пісень. Хвилина загальної мовчанки в пам'ять жертв голоду, а також сл. п. Джана Ф. Кеннеді, президента ЗДА, на початку Академії, як теж і сприймання приявними без аплявзу витворили відповідний настрій. Маніфестацію, в якій взяло участь понад 1 000 осіб, закінчено співом „Ще не вмерла Україна".

Плянується З'їзд колишніх учениць шкіл СС. Василіянок

Ню Йорк. — 24-го листопада ц.р. відбулися тут сходини колишніх учениць Учительської Семінарії СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького ч. 95. Зібрані одноголосно рішили скликати з'їзд учениць і членів учительского збору Учительскої Семінарії Сестер Василіянок восени 1964 року в Ню Йорку. Ціль з'їзду — нав'язання контакту між собою і задокументування великої заслуги та виховної праці СС. Василіянок на Західніх Землях України. На голову Ініціятивного Комітету вибрано кол. директорку згаданої Семінарії, проф. Надію Литвиненко, а на секретарку Ольгу Лісс.

Н.Н.

Пейпінґ знову таврує Хрущова за ніби-то співпрацю з Америкою

Гонґ Конґ. — Два чолові пресові органи китайської комуністичної партії, щоденник Женьмін Жібао і теоретичний журнал „Гунґ Чі" принесли однозвучну статтю з таврованням „лідерів совєтської комуністичної партії, які шукають співпраці з Америкою для володіння над світом". Китайські комуністи називають в тій статті „гнилу практику співпрацювання з американськими імперіялістами" за „безприкладний сором". Китайські комуністи знову оскаржують Москву в „стараннях розбити соціялістичний табір" та в перетворенні „політики мирної коекзистенції соціялістичного табору в клясову капітуляцію". Пейпінґ твердить, що „ленінським ідеалом мирної коекзистенції" було теж вимикання війни, але, активне сприяння „клясовій боротьбі внутрі кожної капіталістичної держави". Китайські комуністи твердять, що Хрущов вирікся того „ленінського ідеалу мирної коекзистенції" та закликають Хрущова завернути з його „хибного" шляху ніби-то шукання союзника в Америці та до призначення, що „єдиними вірними союзниками можуть бути братні соціялістичні держави".

Сила американського професійного футболу

В минулому сезоні американського професійного футболу приглядалося грам одної Національної Футбольної Ліґи 4,003,421 осіб на стадіонах, а крім них багато більше мільйонів симпатиків цього спорту дивилися на їхні змагання на телевізії. При ціні квитка вступу по $ 4.00 і $ 5.00 та з з грішми одержаними за передачі змагань на телевізії можна обчислити, що 14 клюбів Н. Ф. Ліґи мали понад $ 20,000,000 річних приходів. Ці клюби є замкненими корпораціями і вони не проголошують своїх фінансових звітів. Проте на основі інтервю Артура Б. Модела перед двома роками голови Клюбу Клівленд Бравнс можна мати образ великого бизнесового підприємства професійного футбольного клюбу. Він виявив, що в одному році (сезоні) його клюб мав $ 706,000 приходів зі вступів на змагання на своєму стадіоні, $ 250,000 одержав від противників за змагання на виїздах і $ 450,000 за телевізійні контракти. З цих приходів у сумі $1,406,000 мав клюб всіх видатків крім податків на суму $ 1,200,000. Найбільшою сумою у видатках були платні змагунам, які сягали разом пів мільйона долярів. Річні платні поодиноких змагунів футболу ваґаються між $ 15,000 а $40,000 (платня найбільш коштовного Джімі Бравна).

Національна Футбольна Ліґа, це тільки одна із численних професійних спортових організацій в ЗДА. Коли ж взяти під увагу інші професійні Ліґи, в тому найбільше популярні бейзболові ліґи, тоді можна уявити собі силу і впливи цих спортових потуг, які при появі небезпечного конкурента для їх популярности і „бизнесу" можуть вжити всіх засобів для оборони своїх інтересів. Цим і можна пояснити трудноці пробиватися і здобувати собі популярність для других нових і молодших ділянок спорту в ЗДА.

в. с.

Короткі вістки

● **Новим президентом Швайцарії** на 1964 рік став Людвиґ фон Моос, міністер справедливости, якому теж підлягає швайцарська поліція. У Швайцарії члени т. зв. Федеральної Ради, себто уряду, стають президентами країни за чергою, щороку хто інший.

● **Нова міжнародна конференція лідерів** нейтральних держав відбудеться осінню наступного року. Хочуть такої конференції Юґолавія, Цейлон, Об'єднана Арабська Республіка, але Індія ніби не дуже квапиться до неї, здаючи собі справу, що її сусіди, і комуністичний Китай і Пакістан, які не вважають себе „невтральними", дивляться на такі з'їзди з підозрою.

● **Пресова секретарка** пані Джан Ф. Кеннеді Пемела Тирнюр повідомила, що пані Кеннеді додержуватиметься жалоби по своєму чоловікові впродовж одного року, і весь той час не братиме участи в жадних публічних імпрезах. Пані Кеннеді ходитиме в чорній одежі під час жалоби. Різдвяні свята пані Кеннеді перебуде на Флориді, де буде до перших днів січня, а після того вона перенесеться до новокупленого дому. До того дому вона перевезе ті меблі, які переховувалися в магазині від 1961-го року, коли вона перейшла була жити до Білого Дому.

Зі спорту

„ТРИЗУБ" — „ЮРИК ТРАКЕРС" 7:3 (5:2)

Філядельфія, 8 грудня. — Ліґові змагання з місцевим суперником зі шостого місця показника були лише перших п'ятнадцять хвилин рівнорядними. Після воріт зі стрілу Чижовича в 10-ій хвилині вирівняв Лайтнер в 13-ій хвилині. Нога підніс вислід на 2:1 сильним стрілом у 18-ій хвилині, Чижович поправив його на 3:1 на 32-ій хвилині, а три хвилини пізніше Ферейра обманив спритно воротаря і вмістив четверті ворота. В 40-ій хвилині Скат поправив вислід для „Юрика" головою, використавши неувагу Свича. Яковина устійнив вислід першої півгри на 5:2.

Після перерви вже в 47-ій хвилині Ляйтнер стрілив ґоля „Тризубові" з карного і від цього моменту почалася справжня облога воріт „Юрика". В тому часі „Тризуб" змарнував численні стрілові нагоди, одної з яких В. Чижович не використав до порожніх воріт. Тут виявилося часте нервове неопанування наших змагунів під чужими воротами. Брак холодної крови нападу може коштувати „Тризуба" прогру в змаґаннях за Чашу, тому треба змагунам і над цим попрацювати. Після промаху скоро Чижович регабілітував себе, коли здобув був сильним приземим стрілом найкращі ворота змагань. Вкінці дуже ефектовну акцію закінчив Яковина сильним стрілом під поперечку, якого добив Мунез.

Суддя Новік не був на висоті завдання, бо вносив в гру нервозність і хаос. В дружині „Юрика" вирізнялися три бувші змагуни „Тризуба", а саме Варґа, Ляйтнер і Скат.

Яр. К-ий

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 22-го ГРУДНЯ 1963 р.:

ГЕМТРЕМК, Миш. Річні збори Т-ва ім. М. Шашкевича 94 Відд. в 2-ій год. по пол. в залі Укр. Демокр. Клюбу, при 2376 Грейлінг. На порядку дня: Звіт Управи та вибір нової управи на 1964 рік. — Т. Майструк, секр.

НЕДІЛЯ, 29-го ГРУДНЯ 1963 р.:

РОСФОРД, Огайо. Річні збори Б-ва св. Михаїла 235 Відд. в 2-ій год. по пол. в Українському Клюбі. На зборах відбудеться вибір нової управи на 1964 рік. — І. Шестак, секр.

Посмертні згадки

РОЗА КОФНЮК, членка 58-го Відділу УНСоюзу в Ютиці, Н. Й., померла 23-го жовтня 1963 р. Покійна походила з с. Лінешка, пов. Самбір, Україна з родини Андрія і Теклі Павляків. Була жертвенна та добра українка. Залишила в смутку доньки: Антоніну та Ольгу і сина Михайла, 8 внуків, 2 зятів та багато приятелів. Поховано на цвинтарі св. ап. Петра і Павла. Управа Відділу замість квітів складає: $5.00 на фонд „Свободи", $5.00 на Пресвольний новий Служебник церкви св. ап. Петра і Павла.

Вічна Її Пам'ять!

І. Я.

МАРІЯ з Воробців ГУК, членка 204 Відділу УНСоюзу в Ню Йорку померла 29-го жовтня 1963 р. в Кінґстони, Н. Й. на 66 році життя. Походила з с. Чернилівка, пов. Скалат, Україна. Була активною в Україні, а в Америці брала активну участь в українських організаціях а зокрема, в Українському Золотому Хресті. Похорон відбувся з похоронного заведення в Кінґстоні при численній участі Родини, Приятелів і Знайомих. Полишила в жалобі мужа Василя, дочку Степанію Риґиль з мужом Антоном, 2 сестри і 3 братів в Україні. Похоронено Покійну на цвинтарі Fishkiu Rural Cemetery, Fishkiu, N. Y.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа Відділу

АННА ЖЕРЕБЕЦЬКА, членка 204 Відділу УНСоюзу в Ню Йорку померла 27-го жовтня 1963 р. на 68-му році життя. Походила з с. Чуква, повіт Самбір, Україна. Похорон відбувся 30 жовтня 1963 р. під проводом 2-ох православних священиків, 2 хорів, Родини, Членів Відділу, Приятелів і Знайомих. Полишила в смутку дочки: Марію, Степанію з чоловіком, синів: Петра і Івана з дружинами, 6 внуків, 3 правнуків. Поховано Покійну на цвинтарі Mt. Olivet, Queens, N. Y.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа Відділу

ВАСИЛЬ СТРОНСЬКИЙ, член Б-ва св. Степана 221 Відділу УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., помер 21 жовтня 1963 р. на 84 році життя. Полишив у смутку дружину Анну, 3 синів: Івана, Ярослава і Романа, 1 дочку Ярославу та 7 внуків. Покійний походив з Боізка, пов. Самбір, Україна. Похорон відбувся 24 жовтня ц. р. при участі Родини, Членів Б-ва і Знайомих, з української католицької церкви св. Йосифа. Похоронено Його на цвинтарі св. о. Миколая.

Вічна Йому Пам'ять!

Т. Шпікула, секр

МАРІЯ КОХАН, членка 345-го Відділу УНСоюзу в Міннеаполісі, Мінн., померла 28 жовтня 1963 р. на 82 році життя. Покійна народилася на Тернопільщині в Україні у травні 1881 р., до Америки приїхала 1911 р., ввесь час від 1912 року жила в Міннеаполісі. Залишила в смутку чоловіка Федора, синів Василя, Івана, Семена, доньку Ганну, 3 внуків та 6 правнуків. Похорон перевів настоятель УПЦ св. Арх. Михаїла прот. о. Микола Антохів.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа Відділу

ТАРЗАН, ч. 5155. Крик в джунґлях!

Світало над берегом річки Конго і корабель Барнеса спокійно плив в напрямку до тубільчої оселі Вембе...

Минали дні, пан джунґлів полював в своїх широких просторах...

Аж нагло якийсь чужий звук дійшов до його вух... Це був людський крик!